

ВПЕРЕД!

РОБІТНИЧА ГАЗЕТА,

орган української соціалдемократичної партії.

Виходить щонеділя о 3 год. пополудни.

Ціна примірника у Львові й на провінції:

50 сот.

Місячна передплата з пересилкою 10 К.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:
«ВПЕРЕД», ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА Ч. 3,
I. поверх.

Пролетарі всіх народів єднайтеся!

На приказ Начальної Команди В. П. видаємо нашу газету крім звичайного нашого українського письма — також і латинськими буквами. Приказови сьому повинуються тільки з konieczности, бо не хочемо позбавити наших читачів свого рідного друкованого слова.

Ультимат України до Росії?

Львів, 10. I. (Телеграма „Gazet-yi Roznani“).

Українське правління вислало ультимат до Росії, щоби забрала свої війська з території України.

До міжнародної конференції в Лозанні.

Дня 21. січня відуться заступники всіх соціалістичних організацій Європи. По більше як чотирох роках, зберуться вони всі разом та перший раз засядуть вони при одному столі. Соціалізм перебув огню пробу. Були вже такі хвилини, що не тільки вороги та противники, але також і прихильники та симпатизанти соціалізму, а навіть і деякі соціалісти уважали ту війну за погром соціалізму та смерть інтернаціоналу. Пригадаймо собі тільки ті часи.

Німечкські соціалісти голосують за воєнними кредитами, а їх вожді Газе і Шайдеман заявляють рішучо, що не віддадуть на поталу ворогам рідного краю.

Французькі соціалісти кличуть „La patrie en danger!“ — „Вітчизна в небезпеці“, голосують за воєнними кредитами та висилають своїх найкращих представників Геді і Самба до міністерства національної оборони, щоби вести війну „аж до краю, до знищення німецького милитаризму“.

Розколюється і англійська соціалістична партія, бо коли „Незалежна Робітнича Партія Англії“ виступає проти війни, друга частина з Гайдменом на чолі хоче побіди над німецьким милитаризмом.

Підтримувати державу Романових в ім'я московських інтересів та централізму кличуть робітників російські соціалісти, як Плеханов, Аксельрод та Алексінський, мимо протесту Леніна. Так заховувалися соціалісти пануючих народів.

Різно захисалися і соціалісти поневолемих народів...

Що до нас, українських соціалістів, справа була проста і ясна. Ще з приводу балканської війни видає Управа нашої Партії дня 5. листопада 1912, маніфест до українського пролетаріату, а потім повторює се в червні 1914 р. на останньому нашому конгресі, що на случай австрійсько-російської війни „одинокою рішенняю для українського пролетаріату буде обставина: розгром російського царату, відвічного ворога пролетаріату всіх народів“.

І тепер, по тім всім, по тій страшній кровавій різни мають зійтися вперше заступники пролетаріату цілої Європи, щоби разом, як старі друзі та товариші йти разом за визволення людства та темоти та визиску, щоби разом боротися за щастя та добро всього людства.

І ми, українські соціалдемократи, тішимося та радуємося сьогодні разом з пролетаріатом цілого світа, що не сповнилися надії наших противників, що вже співали похоронні пісні соціалізма. Для всіх нас день 21. січня, коли французькі та англійські товариші засядуть поруч німецьких товаришів, буде днем свята та тріумфу — і ми того щиро бажаємо, але нехай же він буде і повним днем радості для українського пролетаріату.

На міжнародній конгрес в Амстердамі в 1904 р. вислали ми і наші товариші з російської тоді України своїх делегатів, тов. Миколу Ганкевича і тов. Катерину Голіцинську з жаданнем признання для української соціалдемократичної партії окремої національнос-ти.

репрезентації так в інтернаціональній соціалістичній бюрі, як і на міжнародних соціалістичних конгресах. Так не сталося.*) Потому ми знову повторювали, а в останнє вислали ми на міжнародню конференцію соціалістичних партій нейтральних держав в Гаазі в липні 1916 р. — на руки міжнар. соціал. Бюро, пропам'ятне письмо в тій самій справі — та відповіді не дістали.

Тепер ми знову поновлюємо наше жадання і кличемо до Інтернаціоналу:

Признайте нам се наше жадання, нехай повна правда в тім дни буде радість українського робочого народу. Нехай тепер, в тім Інтернаціоналі не будуть, як окремі, самостійні групи, тільки представники пануючих народів, але й ті, що не були пануючим державним народом!

Тепер, по розбиттю царського ярма і ми Українці, є членами вільної, єдиної народньої Української Республіки і маємо на се і формальне, міцне право.

Ми певні, що наше жадання буде вислухане, що наша радість буде повна і тому ми кличемо:

Нехай живе міжнародній Інтернаціонал вільного пролетаріату пануючих і непануючих народів!

Різниці в поглядах на війну.

Війна вже тому, що вона війна, є потворною річю. І людина, що є випосажена таким досконалим органом, яким є її мозок, повинна стидатися війни. Але що людина в боротьбі за життя-буття не все кермується філософією добра й зла, лише в більшості інстинктом, а інстинкт не все перебирає в средствах, тому й людина допускає війну і навіть похваляє її.

Людина, як чередне теорічне з інстинктом череди, є повязана в родині, громади, народи й держави. В теперішнім капіталістичнім ладі народи не правлять собою, а правлять ними малі гуртки капіталістів. Вже те, що більшість кожного народу живе в скрутних життєвих обставинах, а лише маленька частина народу живе гоїмним життям, показує, що народи не правлять собою, а править ними така маленька частина. Бо колиби народ правив собою сам, то не правивби так, щоби йому але жилося.

Та маленька частина суспільства, власне капіталісти і їх заступники, зівсім не кермуються в правлінню суспільства філософією добра і зла, а все лише низьким інстинктом визиску. Колиби було відмінно, то вони пересталиби бути капіталістами. І ті капіталісти не жахаються такої готворної річі, якою є війна, бо вони й на війні мають нескисло великі зиски.

А що визискувані маси не є свідомими своїх інтересів, бо вони спутані різними пересудами, через се дають себе гонити на смерть в інтересі тих капіталістів.

Соціалдемократи є свідомі тої безсилости визискуваних мас і через се мусять під певними умовами, як ось загроження інтересів свого народу капіталістами сусідного народу, також з konieczности згоджуватися на війну, хоч принципіально не признають її.

Щоби підняти робочі визискувані маси на війну, на те мають капіталісти два способи: один фізичний, себто параграф і кулю і один духовий, себто говорене і друковане слово. Коли вже маси змучаються війною і є обави, що вони готові проти всіх погроз кинути кріс і піти до дому, тоді капіталісти підганяють маси до дальшої війни названими двома средствами. В окопах є на се куля, а в дома є газета. Капіталістичні газети стараються головню викликати у мас інстинкт пімсти. Вони всяку воєнну дрібницю а навіть таке, що приміром паде десь гранат і вбиває дитину, вмюють обернути в найстрашніший злочин, який вимагає пімсти. Хоч кожний знає, що гра-

натови не накажеш не вбивати цивільної людини, а лише військових.

Коли хтось признає такий злочин, який є війна, себто злочин масового вбивання людей, тоді той хтось не повинен дивуватися вбивством війни. Колиж хто мимо сього дивується, то робить він те не ізза ласови ближнього а із потворного обчислення.

Те роблять буржуазні газети. Вони кожний воєнний випадок роздувають до найвищої потворности і таким способом гонять неспівідомі маси до дальшої війни ніби нагайкою невилітків.

Що се робить буржуазія, се зівсім зрозуміло, але що й деякі соціалісти вживають своїх газет як нагайки на свій нарід, се вже не може бути зрозумілим. Щоби проводити робочих мас, щоби оборонці робочих мас вживали таких самих средств, яких хапаються капіталісти, ті соціалісти, що твердять, що колись взагалі не буде меж між народами, щоби вони те робили, се переходить межі розуміння соціалізму. Хиба що маємо до діла з людьми, які вбираються у який будь кафтан, щоби лише обманити робочі маси, або щоби бути згінником череди для пана.

Читачам раємо перечитати собі всі числа „Dziennika Ludowego“ з 1918 р. і з 1919 р. до сьогоднішнього дня. (е. г.)

Другий рік державности України.

(Докінченне.)

Українська Центральна Рада була тимчасовим українським парламентом і мала серед своїх членів найвизначніші одиниці, що винесли український прапир неспляженим з хвилі найстрашнішої московської реакції. В першій мірі треба се сказати про найбільше вирблену під політичним оглядом соціалдемократичну партію на Україні, якої найкращі представники засідали також в тім тимчасовім українським парламенті. І ся партія, котрої основники, не зважаючи на царську й гетьманську тюрму, здійснюють тепер свої молодечі ідеали, дала тепер Україні незаступних діячів у всіх напрямках, хочби назвати: Володимира Винниченка, Симона Петлюру, Миколу Порцю, Дмитра Антоновича, Бориса Мартоса, Михайла Ткаченка й багатьох інших.

Проголошуючи себе гетьманом усієї України, Павло Скоропадський обіцяв у найближчій часі видати закон про вибори до Українського Союму. На жаль обіцянки не виповнив. За те за його гетьманства стала Україна трохи не найреакційнішою державою на світі. Заповнилися тюрми найкращими синами України. Справа земельної реформи не посунулася ні трохи наперед. А гетьман без перестанку декламував про свою любов до України й будував її при помочи своїх міністерських рад, до яких покликавав Москалів, „тоже - мадоросів“, а рідко якого широго Українця.

І всі ті, що бачили небезпеку для України, від свідомої чи несвідомої, підшпугуваної, політики гетьмана, завзялися ратувати Україну та її державність. Всі демократичні українські партії та станові й політично-культурні організації утворили „Український Національний Союз“, що поставив собі за ціль утворити міцну самостійну українську державу, боротися за законну владу на Україні, відповідальну перед парламентом, боротися за демократичний виборчий закон до всіх установ і боронити прав українського народу й Української Народньої Республіки в міжнародній сфері.

Й „Український Національний Союз“ під проводом Володимира Винниченка довершив величезного діла: повалив при кінці листопада гетьмана та його московське або москвофільське правительство. Республіканські війська з Петлюрою на чолі побили або розворбили гетьманські війська. Ціла Україна підчинилася Директоріатови, визначеному „Українським Національним Союзом“, зложеному з Винниченка, Петлюри, Андрієвського й Швеця. Директоріят затвердив нове міністерство, зложеное з соціалдемократів,

*) Конгрес ставив на становищі, що тільки пролетаріат державного народу має право творити окремі секції. Тов. чеські і польські мимо того, що не мали своїх держав дістали се, наперед Польки а пізніше Чехи.

самостійників і соціалістів-революціонерів. Становище нового українського правительства скріпилося поважно тим, що його признали правительства держав порозуміння.

Побажано новому українському правительству зєдинити в одно найменшу українську землю та прогнати з неї всіх ворогів українських робочих мас, звідки б вони не сунули чорною хмарою на українські землі.

М. В.

Під пам'ятником Грунвальду в Кракові.

Коли приїхав до Кракова сей, що легіонами і цілим своїм життям дав вільну Польщу — Краків дискретно мовчав. А коли тепер приїхав славний музик Падеревський, — Краків шалів... Десятки тисяч людей витали його як короля, а представник селянства Млодзяновські навіть вразно кличе: „Rządź nami, aby nam lepiej było“.

Великий майстер в сфері тонів, музики та гармонії, Падеревський — нещасливий та неfortunний майстер в політиці. Ось послушайте:

На всі привітання, промови, став Падеревський під пам'ятником Грунвальду і сказав між іншим:

„Wojna na Zachodzie skończona. Stoimy pod wolnymi sztandarami Polski; krzyżactwo runęło. Tam wojna skończona. Tak! Ale tu rozpoczyna się ona dopiero. Fala wschodniego barbarzyństwa zalewa Polskę. Twierdzą idej jagiellońskiej zagrożone. Bolszewizm, duchowe dziedzictwo Tamerlanów, Gontów i Żelezników pławi się we krwi polskiej, głowę polskie na tacy obnosi... Lud i robotnicy rozumieją i chcą, jeno kierownicy nie mogą porozumieć się. Bracia, budujmy jedność! Bracia, niech żyje Polska!“

Hi! Не правда, mistrzu! Ви розумієте музику і ми вас дуже шануємо та цінимо як музика, але не мішайте до того, чого не розумієте і не плюйте свого гарного артистичного імені. Hi „lud“, hi „robotnicy“ не хочуть тепер нової війни, а їхні „kierownicy“ добре се розуміють.

Оставте також, mistrzu, порохи Гонті та Залізняка в спокою та не осмішуйте себе політичними блазнями. Порохам дуже розумного короля Ягайли було певно дуже прикро слухати, як під його пам'ятником так нерозумно говорив його нащадок. Ми привикли вже до таких неблиць тут на шпальтах львівської преси. Ми читали страшні річі про виколування очей, а навіть про дерте пасів та ви, майстре, досягнули рекорд: про „polskie głowy na tacy“ ми ще не чули...

Великий майстре, оставте „політику“, а працюйте далі там, де ви здобули славу і імя для себе й свого народу.

Горожанська війна в Берліні.

Берлін останніми днями переходить дуже тяжку кризу. Горожанська війна розгоріла там на добре. З телеграм, які надходять з Берліна, довідуємося про змагання групи т. зв. Спартакістів, на якій чолі стоїть Лібкнехт, з правлінням Шайдемана-Еберта і їх прихильниками. Змагання тих обох соціалістичних груп перемінялися в отверту війну, яка пожегла вже жертви в людях. Сьогодні годі же виробити собі докладний образ, як та війна закінчиться, та хто возьме в ній верх, тимбільше, що обі сторони завзято боронять своїх домагань.

Група Спартакуса поставила правління Шайдемана отсі домагання: 1) розоруження всіх офіцерів, 2) знесення всіх ранг, 3) ціле правління має бути в руках робітничих і жовнірських рад, 4) командантів вибирають самі робітники, 5) розпущення домів цілої армії, 6) розоруження нацистських формацій, 7) всі зарядження міністерства війни і начальної команди мають бути знесені.

Правління знов поставило такі услів'я: 1) Айхгорн мусить опустити свій уряд (Айхгорн, незалежний радикальний соціаліст, по революції обняв уряд президента поліції, який держить до тепер), 2) все оруже мусить бути віддане.

Коли ні одна ні друга сторона не відступила від своїх домагань, почалися на вулицях Берліна боротьби, яких се місто ще не бачило. Особливо коло палаги канцлера держави розвинулася велика боротьба, бо спартаківці хотіли його зайняти. Вони заняли багато урядів, державну друкарню, де сконфіскували масу банкнотів, обсадили редакції газет, в першій лінії редакцію „Vorwärts“, який тепер редагується незалежними соціалістами.

Революційний рух переноситься і на інші частини німецької держави. В надренських промислових центрах, Мільгельм і Обергавсен революціонери опанували правління та проголосили диктатуру пролетаріату.

З чеського життя.

Прага, 5. січня 1919.

II.

В попередній мой кореспонденції згадав я, що всі партії працюють згідно і не поріжнили їх навіть соціальні справи. Та сьогодні вже починають ті справи загострюватися. Наведу кілька голосів.

На зборах в Празі міністер-президент д-р Карло Крамарж між іншим сказав: „Війна проглубила пропасть між багатими й бідними. Не можемо тому обійтися без поважних соціальних приготувань, а правління має добру волю перевести широку політику соціальної опіки, не як милостиню, але як свій обов'язок.“

Президент республіки Т. Масарик проголосив: „Світові й наші відносини вимагають докладної соціальної реформи“. А про спосіб їх переведення сказав: „Тепер взагалі маємо спроби перевести практично багато досі теоретичних плянів; мусимо одначе вистерігатися пересадки; маємо досить часу, не мусимо мати в один мент всього. Пічемо від найбільше потрібних річей, та від того, що можливе, а дальший розвій улекшить органічна еволюція.“

Так говорять два представники чеської буржуазії, а тепер наведу ще голос одного з редакторів „Právo Lidu“, тов. Стівіна; у вступній статі, присвяченій зїздові партії — що відбувся 25 і 26 грудня в Празі, він пише: „В побіджених державах повних розпуки, замішань та злоби проявляється соціалістичний рух в формі диких вибухів, в побіджених державах, де мілітаризм та імперіалізм увінчаний лаврами та осласлований як триумфатор світа, соціалізм є повнеоложений та відданий на погалу солдатецьки. Але й там горить під землею пролетарський рух, а вибух буде тим скорший, чим довше ті сили будуть позадержувані.“

Ті три заяви спонукали і ідеолога промисловців, банкірів та фабрикантів, редактора газети „Narodní Listy“, івана Соукенку, що він збирає голос, хвалить пп. Крамаржа і Масарика, а дуже невдоволений з тов. Стівіна, дає йому моральні науки, поборює теорію Маркса, як „німецьку“ науку і вірить, що робочий чеський люд не піде за „німецькою наукою“, але піде за вказівками і добрими радами Крамаржа, мецената чеських фабрикантів. Поживемо — побачимо!

(+)

Восний комунікат

з дня 10. січня 1919. р.

Пресове бюро доносить: Наші війська після заняття Жовкви і Куликова очистили цілу просторину між тими місцевостями і Львовом, а саме: Зашків, Завадів і Брюховичі здовж залізничної лінії, а на схід від неї Дорошів, Грибовичі, Дубляни, Сороки і Ляшки муровані. Українські відділи в неладі вицофуються на схід. Дальша акція в тоці.

НОВИНКИ.

— Здержання залізничного руху. Від дня 11. січня, год. 5. рано, здержано залізничний рух для цивільних осіб аж до відклику.

— Похорони українського жовіра. Вчора похоронила львівська українська громада свого жовіра Антона Михаськова. Зі шпиталю на техніці відправила вона його на ялівський цвинтар. Кількох священників з каноніком Л. Куницьким, церковний хор під проводом о. Туркевича і представники всіх верств ішли довгим походом. Тов. залізничники несли труну. Прегарну промову сказав о. Куницький, а від учителів, учитель Таранько попрощав помершого. Похороном займався і урядив жіночий комітет, а кошти покрила львівська громада, зібравши в однім моменті під технікою 600 корон.

— Нові часописи у Львові. Дня 5. с. м. почав виходити у Львові в жаргоні тижневник „Folksblat“, видаваний місцевим комітетом жидівської соціалістичної робітничої партії поалей-ціон. — Від дня 10. с. м. виходить у Львові новий деньник „Chwila“, його головним завданням має бути освітлення жидівського питання.

— В другій числі „Folksblat-y“ находимо нотатку про обі соціалістичні часописи, які тепер виходять у Львові а саме про „Вперед“ і „Dziennik Ludowy“. Подав він полеміку, яку ведуть обі часописи відносно впливу, який має соціалістична партія на свій наріз. Від себе подає в замітці, що як воно не є, то повинні оба соціалістичні правління дійти вкінці до згоди, бо Львів вже досі аж надто багато переніс злиднів п'ятилітньої війни.

— В церіві св. Юра найшли Поляки багато оружя, яке було призначене для уоруження львів-

ських Українців. Таку „правдиву“ вістку післали Поляки до віденської газети „Neue Freie Presse“...

— „Щесь не вмерла?“ Одна товаришка доносить нам: Я ішла вулицею з товаришкою і, очевидно, розмовляли ми по українськи. Якийсь панок, почувши українську мову, закрівав: „Щесь не вмерла?“ Ми відповіли йому на се: „А ти ще ноги не, натягнув?“ Панок щось там далі кравав, а ми пішли своєю дорогою.

— Жидівська Національна Рада на Буковині. Жидівська Національна Рада скликана в Чернівцях ухвалила в справі українсько-румунського спору заняті зовсім невтральне становище.

— Президент тарнобжеської республіки арештований! З Кракова доносять, що польські військові влади арештували „президента“ тарнобжеської республіки кс. Окonia. Арештовано його наслідком доносів, що він пропагує анархістичні кличі та виступає проти вербування польського війська для оборони Львова, мотивуючи, що Українці не воюють проти хлопів, лиш проти панів.

Оповістки.

— Місто цвітів на домовину Тані Герасимович складає Галя Шепаровичева 50 К на ранених діттих з вул. Клепарівської і Гавснера, д-р Стефан і Марія Федаки на ту саму ціль 50 К.

— Робітничий Календарик на 1919 рік можна набувати в бюрах денників, в трафіках та в адміністрації „Впереду“ по ціні 1 К 30 с. за примірник. 5—10

Ширіть скрізь свою робітничу газету, передавайте її з хати до хати, з руи до рук!

Збирайте складки на пресовий фонд „ВПЕРЕДУ“!

Оголошення приймається по 2 короні за один петітовий рядок. За зміст оголошень редакція не відповідає.

До працьодавців! Хто потребує робітників і робітниць, нехай зголо- ситься в адміністрації „Впереду“. 7—10

Повідомляється, що вдовиді й сиротки Львівської Архiepархії звичайну заповість за 1918 р. а тут. Вдовичо-Спротанського Фонду можуть підняти в Канцелярії канцелярії у св. Юра щодня між 2. а 4. годиною пополудни за предложенням посвідчення від свого парохіального уряду, ствердження тотожності особи і незмінні дотеперішого стану. — Заряд Каси Львівського В. С. Фонду.

Курс жіночого крою. Отсам звертаю увагу моїх учениць, що курс жіночого крою проваджу в годинах обідніх від 2—4. — М. Мітієвський, Підвал ч. 29, III. 1—3

Млинки до мелення всякого зерна на кру- пні й муку продає по 150 К. інж. Я. Вінцковський, вул. Новий Світ ч. 20. 8—10;

Служниці до всього, котра умеє варити, по- требую сейчас. Зголошення: Кальмусова, вул. 29. листопада ч. 19. партер від 2—3. 8—3

ІЛІРІЙ БАВУНЯК. Я здорова у родичів. Дай вістку про себе. — Ол'га. — Інші часописи прошу о передрук. 5—10

О. ІВАН МАТВІЯС, ЯСТРУБИЧІ, почта Кристинівці, повіт Сокаль. Гехюно! Дай вістку, чи ти здорова і як живете? Гризуся дуже Вам. Я здоров у Львові. — Володимир. — Інші часописи прошу о передрук. 5—6

ГУЦУЛІВ в СТАНІСЛАВОВІ повідомляю, що я захвала на місце. Всі здорові. — Дора. 8—3

АНТІН ДІВНИЧ, ТЕРНОПІЛЬ. Тоську! Дай знати про Генка, Василя, Стефу. Ми неспокійні. Влюдо в Кра- кові. 8—4

Читачів просять о повідомлення родини ЛІНДАВ в ПЕРЕМІШЛЯНАХ, що Лепі Марель і муж здорові, у Львові, Казимірівська ч. 13. Інші часописи просять о передрук. 3—3

СЕМКО БОСТЕЦЬКИЙ в ТОКАХ. Де Ти? Я в Пере- мислі. — Ліна. 2—3

ОВИЩ в НАДВІРНІЙ. Ми всі живемо здорові. Дайте вістку про себе. — Леся. — Інші часописи просять о передрук. 2—3

О. МУЛИК в ЗАЛУКВІ. Ми обоє і п. Люся здорові. — Гена. 2—3

Читачів прошу повідомити ЕВЦЮ БОГУШ в ВЕРХРА- ТІ коло Рави руської, що я з сином здорові у Львові, вул. Пелітінська ч. 14. Нехай дадуть вістку про себе і брата Дмитра. 2—3

Д-р ГРАВОВСЬКИЙ, ТЕРНОПІЛЬ. Морози і Дзюна здорові, повідомі про се Мамцю, Прашляна і Романа. — Дзюна. 2—5

Д-р ВОЛОДИМИР РУБІНІЙ. Київ. Ми здорові. — Мамі Оля. 1—3

ВОЛОДИМИРА ГАНКЕВИЧ, КОРЧІН. Бабця і Ні- ночка здорові. Що з Тобією і Ромчиком? — Бабця. 1—3

Простіться всім, хто з'явивсь пошебур про МАЙНО, МІЛЮ і ВІСЮ РОЗУМКЕВИЧІВНІ, котрі виїхали з дому ще 10. листопада зволіть ласкаво донести закурений матері Розумкевичевій, вул. Жовківська ч. 143. 1—3

Кольпортерів до розношування газет потрібно сейчас. Зголо- шуватися до адміністрації „Впереду“ (ву- лиця Руська ч. 3., I. поверх).